

Melle

Delirium in het Land van Rhode

25 september 2010

*W*eet je wat ik zie als ik gedronken heb ? (Nou nou ?)

Allemaal beestjes, zoveel beestjes, om me heen

Oh ik weet wel dat ik nou mezelf nep (Nou nou !)

Want er zijn geen beestjes, maar ik zie beestjes, om me heen...

Wie herinnert zich nog het bovenstaande onvergetelijke lyrische kunstwerk? Het product dat aan de pen van Peter Koelewijn is ontsproten en dat door toedoen van Ronnie en de Ronnies en Pater Moeskroen (!) voor de eeuwigheid in het vinyl werd gekerfd. En dachten jullie nou, net als ik, dat je een delirium tremens waar in het lied naar wordt verwezen krijgt tijdens de consumptie van overmatig veel alcohol? Nee hoor, het blijkt een ontwenningssverschijnsel te zijn! Dus pas wanneer je ophoudt met drinken, dan komen de beestjes. Een delirium tremens is namelijk een vorm van delirium die optreedt als ontwenningssverschijnsel bij alcoholverslaving of de verslaving aan andere substanties. De belangrijkste symptomen zijn stuipen en sterke visuele hallucinaties of illusies. Deze zijn vaak zeer angstaanjagend. Iemand die lijdt aan delirium tremens ervaart mensen, voorwerpen, schaduwen en wat al niet als bedreigend. Verder kunnen geheugenverlies en desoriëntatie optreden. Zou het dat soms zijn waaraan sommige van onze politici recentelijk lijden? Tja, het is me wat met die medische wetenschap! Telkens je denkt er iets van te weten, blijkt er wel wat anders aan de hand. Niettemin kan een mens zich afvragen wat een commerciële onderneming er toe brengt zijn belangrijkste product te betitelen met „Delirium Tremens“ en het nog eens als uithangbord te gebruiken ook. Met succes, zoals de Brouwerij Huyghe in Melle al een hele tijd bewijst.

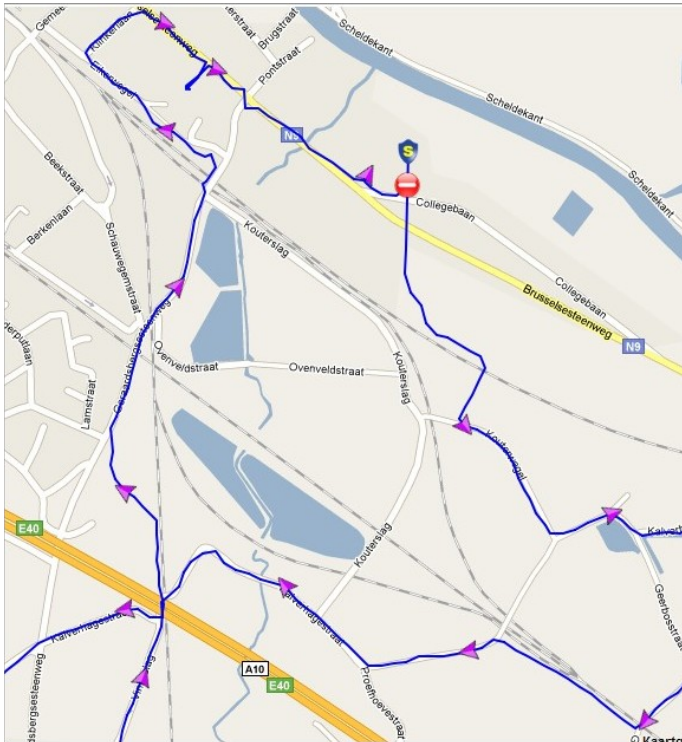
Er beweegt wat

Melle, dus. Daar was het te doen voor de 11^e Deliriumtocht of, naar keuze, de 9^e 50 kilometer door het Land van Rhode. Het was ook de Wandelsportvereniging Land Van Rhode die de tochten organiseerde.

Blijkbaar is dat „Land van Rhode“ (of „Rode“) geen al te loos begrip want ik kwam het onderweg meerdere malen tegen in de naamgeving van, bijvoorbeeld, huizen. Die noemden zich dan „Te Rhode“ of iets van die strekking. Het blijkt dat er niet minder dan 17 gemeenten en/of dorpen betrokken zijn bij dit land waarvan de grenzen niet op de kaart staan. Sinds het midden van de 12^e eeuw duiken de namen van de Heren van Rhode op in de geschriften. Balegem, Beerlegem, Moortsele en Schelderode waren de oudste bezittingen van deze Heren. Het zijn zeventien parochies geworden door een ruil in 1227. De lenen van Rhode waren in vier leenhoven gegroepeerd: Schelderode, Melle, Oosterzele en Scheldewindeke. De Heer van Rhode was dan ook één van de aanzienlijkste in het graafschap Vlaanderen. Het Land van Rhode ging doorheen de geschiedenis over in verschillende handen en het bestaat nu uiteraard enkel nog als begrip. Waar nochtans flink gewerkt wordt, heb ik de indruk, om het stoffelijke en geestelijke patrimonium onder de aandacht te blijven brengen.

Melle is een gemeente in Oost-Vlaanderen. De gemeente ligt net ten zuidoosten van de provinciehoofdstad Gent en ze wordt doorkruist door de Ringvaart en de rivier de Schelde.

Behalve dat liggen er nog een paar zeer drukke verkeerswegen in de nabijheid. Plus een net van spoorwegen. Hetgeen zich op deze wandeling herhaald merkbaar maakte door verkeersgedreun of aan- en afrijdende treinen.

Op dit kaartje is te zien dat er in overvloed spoorlijnen waren bij het begin en het einde van de wandeling.

Melle heeft een aantal wijken die dikwijls bedacht zijn met schilderachtige namen als: Den Appelhoek, de Vogelhoek, Park ten Hove, het Lammeken, den Dries, het Zigeunershol, de Kalverhaeghe, de Spijker en Elsdries. Ze weten het daar wel een naam te geven.

Melle moet al heel lang bestaan want er zijn overblijfselen gevonden van paalwoningen. Die moeten dateren van vóór dat de provincie West-Vlaanderen werd onttrokken aan de zee. De archeologische vondsten kwamen aan het licht toen er grote waterbassins werden gegraven. Die waren toentertijd nodig om de stoomtreinen van de spoorlijn Gent-Brussel van het nodige water te voorzien. Zoals ik zelf kon vaststellen is Melle eng verbonden met het spoorwegverkeer. En ook dat is niet iets van gisteren. Het station Melle, aan het Gemeenteplein, is het oudste bakstenen station van België.

Het werd op 9 juni 2004 geklasseerd als beschermd monument. Reeds op 22 september 1837 werden de lijn Gent-Mechelen en het station in Melle in gebruik genomen. Deze lijn werd één van de belangrijkste omdat zowel internationale, directe als stoptreinen en goederentreinen over het grondgebied van Melle daverden. De aanleg van het vormingsstation van Merelbeke (deels gelegen op het grondgebied van Melle) was verantwoordelijk voor het goederenvervoer. Toen al werd de spoorwegmaatschappij verplicht te zorgen voor alternatieve reismogelijkheden om de overlast op de lijn door Melle tegen te gaan.

De aanwezigheid van zoveel spoor is niet altijd een zegen geweest. De naburige gemeente Merelbeke is vooral in onze vaderlandse geschiedenis bekend gebleven door twee felle bombardementen op het vormingsstation. Op 10 april 1944 en op 3 mei 1944 hebben de geallieerden met een bommentapijt op het complex de landing van Normandië voorbereid. Het was de bedoeling de bevoorrading per spoor van de Duitse stellingen onmogelijk te maken. Wat ook gelukte. Ondanks dat de Duitsers wanhopig probeerden om het impact te verdoezelen door vrij snel alweer één spoor terug beschikbaar te maken voor sporadisch verkeer.

Ondanks dat het zaterdag was en de uurregeling voor de treinen dus op weekeinddienst stond, kwamen er voortdurend treinen langs gedenderd. Eén keer was ik net onder een viaduct toen er een trein overheen reed. Met een weinig geruststellend lawaai voor gevolg. Bovendien schenen de treinen in clusters te rijden. Of, anders gesteld, wanneer je er één zag, dan waren er wel meer in aantocht. Iets als kakkerlakken. Tussendoor kwamen er dan nog wat goederentreinen langs. „Rust“ is in die omgeving een zeer relatief begrip.

De Man

Ooit werd Melle wereldberoemd in Vlaanderen. Door toedoen van een fictieve inwoner dan nog! Toen in 1996 het TV-programma „Schalkse Ruiters“ op antenne zou gaan, wilden de presentatoren Bart De Pauw en Tom Lenaerts, bij wijze van running gag, elke week een bepaald type laten terugkomen. Hij zou op de meest onverwachte momenten verschij-

nen in één van de sketches en filmpjes die ze voor de reeks maakten. Het mannetje droeg een lange beige regenjas, een pruik met krulhaar en een snor. Hij sprak iets dat het accent van Melle moest voorstellen. Hij had geen naam maar hij werd al snel door de kijkers „De Man van Melle“ genoemd. Iedere keer wanneer hij opdook begon hij zijn betoog met een luid: „Inderdaad!“ waarna hij meestal eerst begon te verantwoorden waarom hij nu op TV te zien was. Zijn veelgebruikte stopwoord daarbij was „werkelijk“. Vervolgens begon hij zierig te klagen over zijn eenzaamheid en het ontbreken van vrouwen in zijn leven. Hij verzuimde nooit de kijkers erop attent te maken dat „*aantrekkelijke, knappe vrouwen mij altijd mogen schrijven op mijn adres, de Koekoekstraat, nummer 70, in Melle.*“ Een straat die toen helemaal niet bestond daar in Melle. Maar inmiddels wel. Zonder een huisnummer 70 evenwel. Het straatje in een nieuwe wijk is daarvoor te kort.

Van start

De wandeling begon in het College van Melle. Iets waar je niet licht ongemerkt aan voorbij gaat, dat college. Sinds jaar en dag staat het langs de Brusselsesteenweg in het groot te lezen welk gebouw zich achter de weelderige plantengroei schuil houdt. Het embleem van de school schijnt een bijenkorf te zijn, met een kruis erboven.

Het gedenkteken voor de stichter van de school.

Het College van de paters Jozefieten, gesticht in 1837 door kanunnik Constant Van Crombrughe, staat alvast bekend in heel het land. Het was hier dat verschillende Belgische en internationale bekendheden school liepen. Van het soort lui dat zo ongeveer nergens anders aan de trekken kwam. Waarschijnlijk een eufemisme voor een soort onhandelbare en geblaseerde elite. Zoals Anthony De Clerk. Het ontvoerde „Antonieke“ die volgens zijn moeder op TV „een toffe jongen“ was en de kleinzoon van tapijtenkoning „Boer“ De Clerck. Of Cédric Van Brantegem, een atleet van wie de praatjes veel beter waren dan zijn prestaties en die er zeer recent helemaal de brui heeft aan gegeven. Het schijnt zelfs dat de broer van onze Prinses Mathilde er ooit naar school is geweest. Dit college was de eerste school in België waar een studierichting handelswetenschappen en een industrieel-wetenschappelijke richting werd ingericht. De allereerste bedoeling van de stichter was dan ook niet een contemplatieve kloosterorde te stichten, of een

school die voorbereidde op het seminarie, maar wel om te voorzien in een onderwijs dat uitzicht bood op een carrière in de industrie. Hier rolde in 1863 de eerste voetbal op het Europese continent. Een lers student had hem meegebracht en getoond wat er kon mee gedaan worden. Het was ook één van de eerste scholen met een openluchtzwembad. Enfin, het plaatje is wel duidelijk. Ik meen ooit nog gezien te hebben dat op een terrein aan de overzijde van de Brusselsesteenweg hockey werd gespeeld! Zéér elitair. Voor een golfterrein was er waarschijnlijk niet voldoende plaats. Wanneer om te gaan „putten“ een drukke spoorlijn zou moeten overgestoken worden, zou dat alleen maar leerlingen gekost hebben.

Melle kent wel meer onderwijsinstellingen, waarvan er sommige ook internationaal vermaard zijn.

In Melle is er nog een vermaarde Tuinbouwschool. Die huist in het kasteel Piers de Raveschoot. Een 18^e-eeuws kasteel gelegen in een prachtige Engelse landschapstuin.

Dan is er nog het Lucernacollege. Een erg nieuw initiatief want pas sinds september 2004 heeft dat college een afdeling in het Gentse. De school mikt op iedereen, anderstaligen en

Nederlandstaligen, om zo aan iedereen de kans te geven om gelijk opgevoed te worden en om anderstaligen evenveel kansen te geven voor het hoger onderwijs. Voorwaar een nobel streven.

Bovenaan een zuil bij de hoofdingang van het college staat het borstbeeld van de stichter Van Crombrugghe. En verder dat men er steeds terug komt („*On y revient toujours*“). Het gedenkteken schijnt afkomstig te zijn van de dankbare leerlingen. Het werd opgericht in 1912 naar aanleiding van de 75ste verjaardag van de stichting van het college. In het park voor het hoofdgebouw staat er ook nog een mammoetboom. Deze boom heeft een omtrek van 3,38 meter, gemeten op 1,5 meter hoogte. Ik wist het niet vooraf, indien wel had ik er zeker naar uitgekeken.

Orde!

Jozefieten... ik moet eerlijk toegeven dat ik met dit merk van religieuzen niet bekend was. De congregatie van de Jozefieten (in het Latijn: Congregatio Josephitarum; afgekort: CJ) werd in 1817 in Geraardsbergen gesticht door kanunnik Constant Van Crombrugghe (hij weer!). De congregatie houdt en hield zich bezig met onderwijs en opvoeding en met priestertapostolaat hier en in de missies.

In België zijn er vestigingen in Melle (generaalat), Leuven (provinciaal), Geraardsbergen en Houtaing (een deelgemeente van Ath). Er waren er destijds ook in Halle, Tienen en Brussel. In de Verenigde Staten is er de Sancta Maria en de Saint Joseph Highschool. In Groot-Brittannië is er het Saint George College. Lange tijd werd ook het Congolees bisdom Mweka door de Jozefieten geleid.

Of er nog veel paters-leraars actief zijn in de school in Melle lijkt me niet erg waarschijnlijk. Ik meen zelfs ergens gelezen te hebben dat de directie van de lagere school in handen is van... een vrouw! Help!

Start

Het was zo ongeveer half acht toen ik van start ging om een groot deel van de dag te vullen met een voettocht van meer dan vijftig kilometer. Dat het nog donker was kwam, enerzijds, door de tijd van het jaar. Anderzijds door de zware bewolking. Wat het eerste betreft, de Chinese gemeenschap heeft het Maanfeest gevierd en dat is het definitieve afscheid van de zomer. Het trof dat het dit keer op de aangewezen datum ook nog eens volle maan was. Niet dat ik er aanvankelijk veel van te zien kreeg, maar zo nu en dan brak toch het bleke gezicht van onze hemelwachter eens door de wolken om mijn weg met een zeer twijfelachtig schijnsel bij te lichten. De wolken, aan de andere kant, maakten hun beloften later op de dag volkomen waar: we hielden het niet droog.

Na een uitgezet pad dat niet altijd even duidelijk gesignaleerd was en aanvankelijk hoofdzakelijk langs en onder spoorlijnen liep, zag ik terzijde van het pad het onheilspellend souvenir uit duistere tijden: een bunker. Het was de eerste in een hele reeks die ik zou aantreffen en die hier in de streek een ware gordel hebben gevormd.

Veel land- en tuinbouw hier in de streek

Land- en tuinbouw

De veel te drukke en lawaaierige E40 had ik voor dit gedeelte van de wandeling achter de rug. Niet dat het geluid ervan me niet nog vele kilometer heeft gevolgd. Ik bleek op weg te zijn naar Gontrode... de enige deelgemeente die Melle rijk is. De oudste vermelding van het dorp, als Rothen, gaat terug tot 980. Die naam was afgeleid van het Germaanse „rothe“ voor „gerooid bos“. In 1189 vindt men het dorp vermeld als Guntroden. De Sint-Baafsabdij uit Gent had het patronaatschap over de kerk. De abdij richtte er tussen de 9^e en 11^e

eeuw ook het „Hof van Rhoden“ op als ontginningscentrum. Bestuurlijk hoorde het gebied tot het Land van Rhode. Misschien berust het wel op deze eeuwenoude traditie inzake ontginnen dat er hier nu uitgebreide proefvelden liggen en dat er vestigingen zijn van talloze officiële instituten die bezig zijn met de land- en tuinbouw, veeteelt en zelfs visserij. Die instituten worden verenigd of overkoepeld door het ILVO, het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek. Dat is een wetenschappelijke instelling waar multidisciplinair onderzoek in de land- en tuinbouw en visserij verricht wordt. Daarbij worden productiesystemen in hun totaliteit bekeken, met aandacht voor het eindproduct, maar ook voor de wijze van produceren en de gevolgen voor maatschappij, milieu, dier, landschap en biodiversiteit. Die kretologie heb ik niet zelf verzonnen. Daar zorgt ILVO wel voor.

Te Lem op de bergen

Het bleek dat de niet al te duidelijke pijltjes wezen naar Lemberge. Redelijk bekend terrein want niet alleen ben ik er eerder dit jaar al eens gepasseerd op een wandeling die vanuit Bottelare vertrok. Verder heb ik ooit nog de twijfelachtige eer genoten in het toenmalige Rijksstation voor Boerderijbouwkunde wat les te mogen geven. Ik passeerde trouwens weer aan die gebouwen en daar achter vertoonde zich nu een regenboog! Een eerbetoon dat me voordien nooit te beurt was gevallen. Ook de kerktoeren van Lemberge, die van

De kerk van Lemberge met de regenboog

daar over de velden zichtbaar was, werd door dat optische fenomeen geflankeerd. Hetgeen een plaatje opleverde dat niet dikwijls te maken is. De oudste vermelding van de plaats gaat terug tot 973. Het heette daar toen nog Lintberga.

Overall rond de dorpskern liggen hier de proefvelden. Het zijn meest zeer uitgestrekte landerijen. In de Eerste Wereldoorlog werd dat door de Duitsers bevestigd bekeken. Op de akkers van Lemberge en Gontrode bouwden ze al in 1914 een grote loods voor hun vliegtuigen en zeppelins. Er was ook sprake van een „vaste luchtbal“, die omwille van zijn vorm door de lokale bevolking

de bijnaam „t verken“ (het varken) kreeg. Het was een kabelballon die op het grondgebied van Lemberge werd opgelaten en die als baken diende voor de Zeppelins die daar gestationeerd waren. Het moet onmogelijk geweest zijn om die loods over het hoofd te zien want hij was 180 meter lang, 86 meter breed en 49 meter hoog. De loods werd opgetrokken in metalen profielen. Vooral de spoorstaven van de spoorweg Brussel-Gent zouden, zweckentfremdet, gebruikt zijn als bouw materiaal. In het begin werden er drie zeppelins ondergebracht, later zouden het vooral vliegtuigen geweest zijn. Om voor de hand liggende redenen werd deze loods geviseerd door de Geallieerden. Hij werd meerdere malen gebombardeerd waarbij de omgeving niet gespaard bleef. Er vielen dan ook verschillende burgerslachtoffers. Op 30 september 1917 werd zelfs de school van Lemberge getroffen door een bom. Gelukkig ontplofte die niet! Toen ze zich terugtrokken hebben de Duitsers de loods opgeblazen. Er is nu niets meer van terug te vinden.

De eerste rustpost was voorzien in het Ontmoetingscentrum in Lemberge. Voordien had ik, alweer, een kijk gekregen op een kasteelachtig gebouw waarvan ik niet weet wat het eigenlijk moet voorstellen. Voor zover ik het kon beoordelen zag het er wel wat florisanter uit dan bij mijn vorige bezoek. Ook aan de Sint-Aldegondiskerk ging de reisweg voorbij.

In de rustpost werden de stappers op de vijftig kilometer getrakteerd op een vierkant stuk rijsttaart. Die bovendien ook nog lekker bleek.

Twee molens en de Bronstijd

Onderweg tussen Lemberge en Moortsele, dat laatste de tweede halte op deze tocht, kwam ik voorbij aan de twee molens die Oosterzele nog rijk is. Hoewel... „rijk“ is toch wel ver gezocht want als molen zijn het allebei weinig meer dan ruïnes.

Wat er overblijft van de Molen De Coene...

Vlak nadat de kerk van Moorsele zich over velden met gele bloempjes had vertoond zag ik op de Uilhoek de romp van wat eens een stenen molen moet geweest zijn. Het betreft hier de Molen De Coene, waarschijnlijk naar de naam van een voormalige eigenaar. Een stenen grondzeiler, met een vrij sterke conische romp die in 1878 werd gebouwd als korenmolen. Rond 1950 werd het wiekenkruis afgenomen en de romp ter hoogte van de kapzolder verlaagd. In de romp bleef een mechanische maalderij in werking, maar die is inmiddels ook alweer verdwenen. Nu wordt wat er van de molen nog overblijft alleen nog maar als opslagruimte gebruikt. De romp wordt alsmaar meer met klimop overgroeid.

Overigens werd in de wijk waar de molenromp staat in 1980 een site ontdekt die tot de Bronstijd teruggaat.

De watermolen die verder op mijn weg lag, had ik al eerder eens gezien. Hij ligt, heel toepasselijk, in de Watermolenstraat. Aan de Molenbeek. Die hier schijnt te twijfelen tussen twee namen: Gondebeek en, jawel, Molenbeek. Aan de weg wordt eerst een grote hoeve zichtbaar maar het snel

stromende water van de beek maakt direct duidelijk dat hier ook een watermolen te vinden is. Hoewel het geheel er bijzonder vervallen uitziet, althans het deel van de watermolen zelf, wordt er nog steeds gemalen. Mais, om als diervoeder te dienen. Al wordt voor de aandrijving van het maalwerk al lang niet meer de waterkracht gebruikt. De langwerpige

De watermolen. Het rad is helemaal verdwenen.

hoevegebouwen staan dwars op de waterloop. Enkel de eerste twee ruimten ervan hebben met de eigenlijke watermolens te maken.

De molen werd voor het eerst vermeld in 1474 als eigendom van de Gentse patriciërsfamilie Van Der Scage. Tot in eerste helft van de 16^e eeuw waren de neerhofgebouwen van hout en leem. De watermolen ging ten onder tijdens de troebelen op het einde van de 16^e eeuw. In 1616 werd hij herbouwd. In 1974 werd de aanhoudende waterdruk echter te veel voor de eeuwenoude molen. De wateras hield het voor bekeken en het met ijzer beslagen bovenslagrad raakte in verval. De molen is niet meer in be-

drijf op waterkracht, maar wel met een dieselmotor die verschillende walsenstoelen aan-

drijft. De molen is beschermd als monument. Daar zijn de gebouwen, het waterrad met steunmuren, het sluiswerk en alle roerend werk inbegrepen. En de omgeving is geklas-seerd als dorpsgezicht.

Ik was zo in beslag genomen door de aanblik van de watermolen dat ik het pijltje gemist had dat vlak voor de beek resoluut naar beneden wees. Gelukkig werd ik door een achter-opkomend wandelaar snel terecht gewezen.

Beek, hoe heet je?

De holle oevers van de Gonde(Molen)beek.

Het smalle, glibberige pad volgde getrouw de sterk meanderende loop van de beek die hier de Gondebeek schijnt te heten. Het natuurgebied hier is een open meersengebied dat hoofdzakelijk bestaat uit vochtige hooilanden. Momenteel zijn zo'n 5 ha ervan eigendom van Natuurpunt. Het gehele gebied dat Natuurpunt op het oog heeft is echter ruim 10 keer groter! Het grootste deel kan aangeduid worden als „valleigebied“. Er groeit, bloeit en leeft daar van alles en het wordt dan ook als biologisch waardevol aangezien. Door gerichte aankopen wil men de komende jaren het natuur-gebied gestaag laten groeien.

Vanzelfsprekend is dit gebied niet nieuw. Het staat al op de Ferrariskaart die tussen 1771 en 1778 is getekend. Het was toen al een typische meersenlandschap met open hooilanden met enkel ter hoogte van de beek en de wegen wat rijen bomen. Bossen waren er niet daar ter plaatse. Wel verderop en die zijn er ten dele nog steeds. De Gondebeek kronkelt erger dan de paling die er ooit misschien heeft in gehuisd. Op de oeverwal-len is nog steeds de werking van erosie en sedi-

mentatie (afzettingen) te zien. De vorming van holle oevers is hier, zoals ik zelf kon vast-stellen, op meerdere plaatsen duidelijk te merken. Het schijnt dan ook één van de laatste laaglandbeken te zijn met een grotendeels ongeschonden structuur. Diverse wilde planten en dieren van allerlei slag komen hier voor.

Via de achterkant van wat een groot huis of een klein kasteel leek, kwam ik in het centrum van Moortsele terecht.

Sedert 1977 is Moortsele, samen met Balegem, Gijzenzele, Landskouter en Scheldewin-deke een deelgemeente van Oosterzele.

Eertijds lagen binnen Moortsele de heerlijkheid Ter Burcht en de lenen Rattepaste, Ter Spiegel en Lusbroek, die van het land van Rhode af-hankelijk waren. Dat verklaart meteen ten dele de rare straatnaam „Rattepase“ die ik er vond.

In de 11e eeuw vermeldde Othelbold, abt van de Sint-Baafsabdij, dat de „villa Mortsela“ tot de bezittingen van de abdij hoort. Sinds de 13e eeuw behoorde Moortsele tot het Land van Rhode in de kasselrij van het land van Aalst. De parochie vormde samen met Balegem en Scheldewindeke één van de vier leenhoven van de baronie Rhode. Later werd die baronie trouwens het markizaat Rhode. De zetel van de vier-

schaar was gevestigd in Scheldewindeke.

Door overerving en verdelingen kwam Moortsele achtereenvolgens in ander handen te-

recht. Ook op bestuurlijk-geestelijk vlak was er nogal wat verschuiving. Het patronaatschap van de parochie Sint-Amandus behoorde aanvankelijk aan de bisschop van Kamerijk. In 1126 werd het aan de abt van Enname overgedragen. Tot 1559 behoorde Moortsele tot het bisdom Kamerijk, nadien tot het aartsbisdom Mechelen en ten slotte tot het bisdom Gent.

De Sint-Amandskerk heeft van haar vroeggotische aanleg uit de 13^e eeuw, slechts hier en daar wat kenmerken overgehouden. Die delen zijn trouwens beschermd. Aan kerkmeubilair zijn er de drie portiekvormige altaren, het koorgestoelte, twee biechtstoelen en een marmeren doopvont te vermelden.

In Moortsele was de tweede controlepost gevestigd en daar kreeg ik, na een stempeltje en een aantekening van mijn startnummer, een zogenaamde sportdrank. Het bleek doodgewone citroenlimonade te zijn. Waarvan ik achteraf nog last met mijn darmen kreeg.

(Uit)Munte(nd)

Na het zijsprongetje langs de hoger genoemde rustpost leidde het traject weer voor een stuk langs de Gondebeek. Dit keer echter doorheen een open grasland. Op een paar plaatsen diende zowaar enige acrobatiek tentoongespreid te worden om een weide te betreden dan wel te verlaten. Gewoonlijk treft men

De kerk op het Munteplein in... Munte

dan één of andere vorm van poortje aan maar hier was het een vaste afsluiting waar men overheen moest klimmen. Daartoe had men een paar houtblokken gestapeld die als een uiterst primitieve trap fungeerden. Boven op de afsluiting had men nog een handvat vastgeschroefd zodat men zich kon vastklemmen om niet rechtstreeks in de beek te vallen. Het verlaten van de weide was iets minder gecompliceerd maar het vergde toch enig nadenken om er achter te komen wat de verwrongen geest die dit had voortgebracht eigenlijk had bedoeld.

Het traject kwam me bekend voor en dat bleek ook te kloppen want ik was onderweg naar Munte waarvan de kerktoeren, die op een heuvel staat, reeds van ver zichtbaar was. Het smalle paadje werd ook dit keer tegelijkertijd door mountainbikers gebruikt die hun sportieve fiets met plat stuur, brede profielbanden, versnellingen en geschikt voor het berijden van ruw terrein met een rotvaart langs ons heen joegen. Nu ja, de weg is voor iedereen en een beetje uitkijken van beide partijen

maakte een vlot en incidentloos verloop van deze ontmoetingen zeer wel mogelijk.

Munte is onderdeel van Merelbeke. Naast de traditionele landbouwactiviteiten is dit dorp een residentiële plaats met weinig nijverheid. Ik heb er in elk geval niet de aanwezigheid van kunnen vaststellen.

De Sint-Bonifatiuskerk is neoromaans en ze werd in 1867 in gebruik genomen op het huidige Munteplein. De inrichting is neogotisch maar er staan gebruiksvoorwerpen in die uit een voormalige kerk komen. Die oude kerk stond in de Torrekenstraat. Omdat ze bouwvallig was, werd ze destijds gesloopt. Het kerkhof bleef echter op die plaats behouden. Op de oude locatie was er reeds sprake van een kerk in 1129.

Nabij de kerk staan het klooster en de school die gebouwd werden in het begin van de 20e eeuw. De zusters van Onze-Lieve-Vrouw-Visitatie verzorgden er het onderwijs, met behulp van leken. Tot zelfs eind juni 2002. Sedert september 2007 is een Steinerschool er gevestigd.

Eén van de 25 bunkers op het grondgebied van Munte

Rechts van het klooster staat de pastorie. Een gebouw dat er in 1783 is gekomen, in 1856 is vergroot en dat in 1976 een nieuwe gevel kreeg.

Het moet eigenlijk al raar lopen indien er in een dorp geen kasteel te vinden is. Munte is daarop geen uitzondering. Op deze trip heb ik het niet gezien maar eerder wel: het kasteel en domein Ter Zinkt dat teruggaat tot de middeleeuwen. Zoiets als 1431 moet dat geweest zijn. De huidige eigenaars lieten het kasteel en bijbehorende hoeve aan het eind van de 19^e eeuw verbouwen door de Gentse architect Etienne Mortier. Het is ingepland in een uitgestrekt bos dat langs de kant

van Bottelare in zijn geheel kan bekeken worden.

Waar verder niemand naast kan kijken in de omgeving zijn de betonnen bunkers die door de Belgen al vóór 1940 als verdedigingsgordel werden gebouwd tussen Kwatrecht en Astene. Munte heeft niet minder dan 25 stuks op zijn grondgebied staan. Wie zich daartoe geroepen voelt kan ze allemaal te zien krijgen op het internet. Ze zijn geïnventariseerd en gefotografeerd en van de nodige randcommentaar voorzien. Mij fascineren deze exponentjes van de menselijke waanzin enkel maar door hun grimmige onverzettelijkheid.

De rustpost in Munte voorzag ons van een glas water en een licht zuur maar smakelijk appeltje.

Maak het nou in Makegem

Er heerst hier in de streek blijkbaar een bescheiden vorm van spraakverwarring. De een

De blinkend witte Prinsenmolen in Baaigem

schrijft Rode, de ander Rhode. Is het nu de Molenbeek of de Gondebeek? De een heeft het over Makegem, de ander over Makkegem. Hoe dan ook, naar dat laatste dorp was ik ondertussen op weg.

Voor het echter zo ver was, werd eerst nog de toren van de Sint-Bavokerk in Baaigem zichtbaar. Baaigem is één van de zes deelgemeenten van Gavere. Van alle zes de deelgemeenten ligt enkel Baaigem niet direct aan de Schelde maar meer landinwaarts. Stil en groen schijnt het er mij wel te zijn. Het dorp schreef ooit geschiedenis door dat er voor het eerst een weke-

lijkse boerenmarkt werd gehouden. In 1978 verkochten landbouwers die ontevreden waren over de prijzen die ze voor hun producten kregen, rechtstreeks aan de gebruiker.

Een ander duidelijk landmark is de witte Prinsenmolen. Een stenen bergmolen die als korenmolen dienst heeft gedaan. Op deze plaats stond al voor 1570 een staakmolen. Hij was eigendom van de graaf van Egmont, prins van het Land van Gavere. Vandaar dus de naam die de molen nog steeds heeft. Deze molen werd vernield tijdens de godsdiensttroe-

De tamelijk steile Prinsenmolenstraat met de kasseien en de zwetende fietser.

belen en hij werd in 1639 herbouwd. In 1806 werd de staakmolen vervangen door de ronde stenen bergmolen zoals die er nu nog staat. Er werd gemalen tot in 1953. Niet altijd met windkracht want onderin de molen was een elektrische maalderij gevestigd. Tijdens een najaarsstorm in 1959 brak er iets belangrijk en de as en het gevlucht bleven scheef aan de molen hangen. Dit heeft geduurd tot in 1972, tijdens een novemberstorm. Toen viel het hele zaakje definitief naar beneden.

In opdracht van eigenaar Vervenne begon molenmaker Walter Mariman uit Zele in 1975 met de herstellingswerken om de molen maalvaardig te maken. De nog volledige mechanische maalderij werd uit de molen verwijderd want Monumenten en Landschappen wilde terug naar de oorspronkelijke toestand. Door een verschillende zienswijze op de restauratie tussen de eigenaar en de aannemer, werd de maalvaardige restauratie stopgezet. Wel herstelde de dochter, mevrouw Nathalie Vervenne, de molen verder, maar nu met de bedoeling er een woning van te maken.

De wettelijk beschermde molen is nog steeds als woonruimte ingericht en is niet toegankelijk voor het publiek.

Naar de molen toe ligt de nogal sterk hellende voorwereldlijke kassei die met de naam Prinsenmolenstraat is bedacht. Toen ik die helling afdaalde kwam er net een fietser bergop gereden. Hij scheen me niet echt tevreden met de combinatie van een slechte kassei en een helling.

De rust- en controlepost die in Makegem op mijn aanwezigheid te wachten lag, was ondergebracht in... een kinderboerderij. 't Bakkershof. Dat het een kinderboerderij was verklaart ook meteen de aanwezigheid van een groot aantal vertegenwoordigers van het pluimvee dat vlakbij waar ik het terrein betrad aan het scharrelen was. De vroegere boerderijen zijn met de tijd mee geëvolueerd tot landbouwbedrijven, agrarische fabrieken bijna, ge-

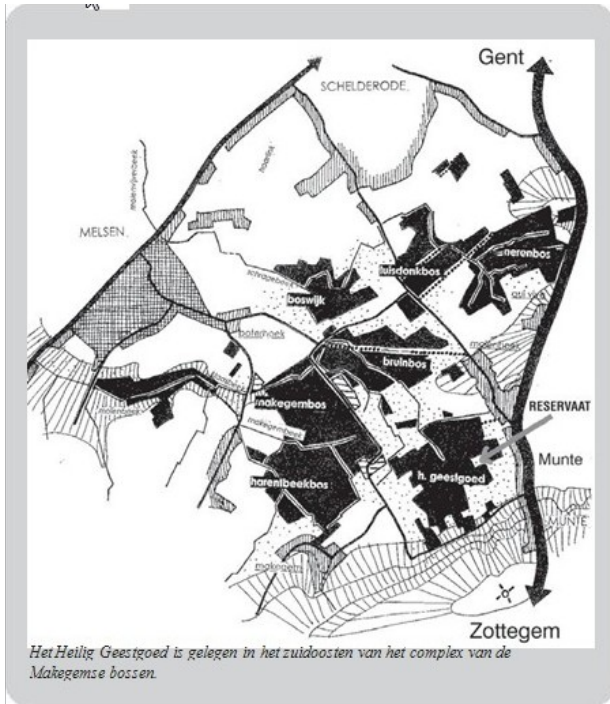

Het leuke embleem van de kinderboerderij.

specialiseerd in een welbepaalde tak. Wie wat ouder is weet misschien nog iets over de grote verscheidenheid op elk boerenhof van vroeger. Het had, ergens, een eigen charme, een eigen schoonheid. Het is de betrachting van 't Bakkershof om dat stukje landelijke-schoonheid te koesteren en met zorg te bewaren om het te kunnen doorgeven aan de door onszelf geschapen volgende generaties. Op deze kinderboerderij zijn dus vele dieren te vinden. Schapen, geiten, konijntjes, eenden, kippen, ganzen, paarden, ezels, varkens, koeien, een lama... en een trouwe lieve hond "Filou" die van het domein een levendige kinderboerderij maken.

Op de hoeve zelf is er ook veel te doen. Zo kan je samen met de boer brood en koeken bakken, met de huifkar gaan rijden, de dieren verzorgen... Ook komen de hoefsmid en schapenscheerder nu en dan eens langs. Werktuigen uit „de tijd van toen“ zijn er natuurlijk ook. Zo kunnen er hier nog bieten gemalen worden met een bietenmolen, graan malen tot meel om brood te bakken, met de pletmolen haver en gerst pletten tot voer voor de dieren...

De wandelclub had bij die traditie van dat bakken blijkbaar aangeknoopt door ons elk een pannenkoek, naar keuze met witte of bruine suiker, aan te bieden. Groot, warm en heel smakelijk. Dank je wel.

Een rudimentair kaartje van de bosgebieden hier in de streek.

In het bos daar zijn...

In Makegem zijn er... de Makegemse bossen. Door de habitatrichtlijn zijn die erkend als een stuk natuur van Europees niveau. Nergens anders in Vlaanderen kan je Vuursalamander, Kamsalamander, Kleine watersalamander, Vinpootsalamander en Alpenwatersalamander in één en dezelfde poel aantreffen. De voorjaarsflora van deze eiken-beuken bossen is zeer goed ontwikkeld. Geurende velden dalsloot, fraaie groepjes éénbes, naast dalkruid, gewone salomonszegel, gevlekte aronskelk en slanke sleutelbloem. In de kwelzones staan stevige reuzenpaardestaarten en langsheen de bronbeekjes doen het verspreidbladige goudveil en de bittere veldkers het nog goed. Op de open vlaktes worden nu en dan grote vossen gespot en de gevarieerde bosstructuur van deze eeuwenoude bossen is de thuis van negen soorten vleermuizen. Dat zijn er evenveel als in het Zoniënwoud.

Een heel bijzonder gebied, dat mag duidelijk

zijn. Nochtans besliste de gemeente Merelbeke een tijdje geleden om net aan de rand van de Makegemse bossen een sportpark in te planten. Naar het aanvoelen van velen is dat een grove schending van de open ruimte. Drie voetbalvelden, een parkeerruimte voor meer dan 100 wagens, een zittribune, vier hectare sportpark zijn er gepland op deze hoogst ongepaste plaats. Of de plannen inderdaad zijn doorgezet, kon ik niet vaststellen en verdere bevestiging heb ik er ook niet van gevonden.

Bottelare

Over de rust- en controlepost die op een andere plaats dan eerste te vinden was in Munte, valt niet veel méér te zeggen dan dat die bij particulieren was ondergebracht, dat ik er een mierzoete drinkyoghurt met aardbeien-smaak kreeg.

Het Marcel Van Miegroetpad

Ik was nu op weg naar Bottelare. Langs een pad dat enigszins vertrouwd was: het Marcel Van Miegroetpad. Die Marcel moet iemand geweest zijn die met de natuur bezig was maar of dat professioneel was dan wel of hij een goedwillend amateur geweest was, dat heb ik niet kunnen achterhalen.

Er zijn hier nogal wat bossen en bosjes in de omtrek en het is beslist niet eenvoudig om bij te houden (of zelfs maar te achterhalen) waar men zich op een bepaald moment bevindt. Een groot deel van deze regio wordt ingenomen door een mozaïek

van plaatselijk met populier of naalddhout ingeplante, grotere bossen. Om een ideeetje te geven, er zijn hier het Nerenbos, Boswijk, Bruinbos, Makegembos, Harentbeekbos, Heilige

De gigantische Sint-Annakerk in Bottelare

Geestgoed, het Gentbos... Ik heb er zeker nog een aantal over het hoofd gezien. Een mens zou van minder gedesoriënteerd raken. In de minste gevallen zijn die bossen en bosjes ter plaatse aangeduid met hun naam. Wel lag het Marcel Van Miegroetpad er soms drassig bij. Zoals de meeste paden en paadjes overal in de andere bossen trouwens. Het had voorheen, en zelfs de dag zelf, al nu en dan flink geregend en op de lager gelegen plaatsen maakte dat de ondergrond niet bepaald wandelvriendelijk. Soms was het een wat onevenwichtig modderballet.

De naam Bottelare houdt geen verband met flessen. Al rond het jaar 1000 is er een vermelding van „Bottelar“. Dat zou dan „bosachtig, moerassig gebied“ moeten betekenen. Gezien zijn ligging niet al te ver van de Schelde vandaan en het feit dat er in de omgeving nog steeds veel bossen zijn, schijnt me dit een plausibele uitleg.

Er zijn in Bottelare twee bezienswaardigheden.

Drie eigenlijk. Er is de Sint-Annakapel, die zeer duidelijk aanwezig is op het dorpsplein. Daarmee verbonden is er nog een ommegang van negen weg-

kapellen. De kapel en de ommegang zijn beschermd als monument. Verder staat daar massief en onverzettelijk de Sint-Annakerk. Waarlijk een indrukwekkend bouwwerk dat je niet zou verwachten in een dorp van een toch bescheiden omvang als Bottelare. De toren is vierkant, hoog en nu eens niet bekroond met het obligate spitse dak maar met een soort ronde koepel. Deze kerk is er gekomen omdat aan de Sint-Annakapel bijzondere krachten werden toegedicht waardoor bedevaarders in dichte drommen aangetrokken werden. Om die toevloed op te vangen was de oude Sint-Martinuskerk veel te klein zodat daarop de huidige Sint-Annakerk gebouwd werd tussen 1641 en 1663.

Tegenover de kerk was er De Linde. Café De Linde meer bepaald en daar moest het volgende stempeltje gehaald worden. Ik kreeg er ook een suikerwafel. Niet vers gebakken, dat niet, maar netjes verpakt uit de fabriek afkomstig. Tijdens mijn korte oponthoud in het café begon het nog eens ongenadig hard te regenen. Dat was niet voor het eerst die dag maar dit keer kon ik het wel droog aankijken van achter de vensters van het café.

Het Gentbos

Het was duidelijk dat ik ondertussen al flink bezig was terug te keren naar het vertrekpunt van de wandeling. Maar vanaf Bottelare liep het traject eerst nog door een stuk van het Gentbos. Blijkens de borden die er bij de in- en uitgangen staan is dat een natuurbos in wording. Nochtans gaf het mij de indruk dat op vele plaatsen in dat bos de eiken en de beuken al een flinke leeftijd hadden. Te zien aan hun omvang in ieder geval.

Het domein van ongeveer 22 ha werd door het provinciebestuur aangekocht in 1990. In 1993 werd er een uitgebreid bosbeheerplan voor opgesteld. Het basisprincipe daarbij was dat het domein op natuurlijke wijze zou beheerd worden. Dit betekent onder meer dat eerder voor natuurlijke verjonging gekozen wordt dan voor aanplant. Ook wordt geprobeerd om op termijn het aandeel van de gewone beuk in te krimpen in het voordeel van de zomereik en de gewone es. Er wordt gestreefd naar meer variatie, zowel in boomsoorten als in de leeftijd ervan. Ook andere biotopen, zoals grasland bijvoorbeeld, krijgen in het Gentbos een kans. Na de aankoop van het Gentbos sloten het provinciebestuur Oost-Vlaanderen en het gemeentebestuur van Merelbeke een overeenkomst om de taken te verdelen. Samengevat zorgt het provinciebestuur voor de uitvoering van eerder grootschalige wer-

ken terwijl het gemeentebestuur instaat voor het dagelijks toezicht en beheer. Het Gentbos maakte ooit deel uit van een vijvercomplex dat tussen Bottelare en de Schelde lag. Al op het eind van de 18^e eeuw was het gebied grotendeels bebost, hoewel er ook verschillende vijvers en een deel braakliggend terrein aanwezig waren. Keizerin Maria Theresia liet die laatste met beuken beplanten. Rond 1850 kwam het Gentbos in bezit van de adellijke familie Stas de Richelle uit Luik. Het jachtwachtershuis aan de Poelstraat dateert trouwens uit die periode. De Hollebeek verbond oorspronkelijk het Gentbos met de moerassige Scheldevallei. De oprukkende bebouwing heeft in de loop der jaren deze verbinding verbroken.

Bij Huyghe

Er lag, volgens het roadbook, nog iets meer dan 7 kilometer tussen de laatste rust- en controlepost in Lemberge (met dank voor het belegde broodje) en de volgende halteplaats.

Dat was dan de brouwerij Huyghe in Melle. Daar waar het bier gebrouwen wordt dat aan deze tocht zijn naam had gegeven: Delirium Tremens. Er bestaan ernstige aanwijzingen dat hier al sinds 1654 bier werd gebrouwen. Daarmee is het de oudst bekende brouwerij in het Gentse. In 1902 verhuisde Leon Huyghe, die gehuwd was met een brouwersdochter, vanuit Poperinge naar Melle om er in de brouwerij te gaan werken. Vier jaar later kocht hij de brouwerij en werd het bedrijf Den Appel gedoopt. In 1938 werd de naam van de brouwerij veranderd in Brouwerij Leon Huyghe. Begin de jaren 80 van vorige eeuw werd de brouwerij nieuw leven ingeblazen onder impuls van Jean de Laet, die gehuwd was met Annie Huyghe. De kleine pilsbrouwerij evolueerde naar een moderne hoge-gistingsbrouwerij. Er werden op korte tijd veel verschillende bieren op de markt gebracht en geëxporteerd naar het buitenland. Momenteel exporteert brouwerij Huyghe naar 36 landen. Er worden daar, ik heb het nageteld, niet minder dan 44 soorten bier gemaakt! De Delirium Tremens, het vlaggenschip, is er slechts één van. Het is een goudkleurige tripel van 9% alcohol. Het werd door bierkenners ooit bekroond als het beste bier ter wereld. Er wordt daar ook nog een „Floris chocolat Gardenbeer - 3%“ gemaakt en mijn fantasie schiet ernstig tekort om me daar iets bij voor te stellen.

Elke wandelaar, ongeacht de afstand die hij of zij had afgelegd, kreeg daar bij Huyghe de kans een Delirium te drinken. Of een frisdrank, volgens voorkeur. Ik zag wel dat het bier niet bij iedereen even goed in de smaak viel want hier en daar bleven de kelken halfvol op de tafels achter. Door de toevloed aan gegadigden werd het bier dan ook weinig zorgvuldig en nogal liefdeloos getapt. Maar wel snel.

Nog even de straat oversteken en de ongeveer 52 kilometer waren volbracht.

WSV LAND VAN RHODE

9de 50 km Land van Rhodetocht op zaterdag 25 september 2010 – College Paters Jozefieten, Brusselsesteenweg 459 – Melle

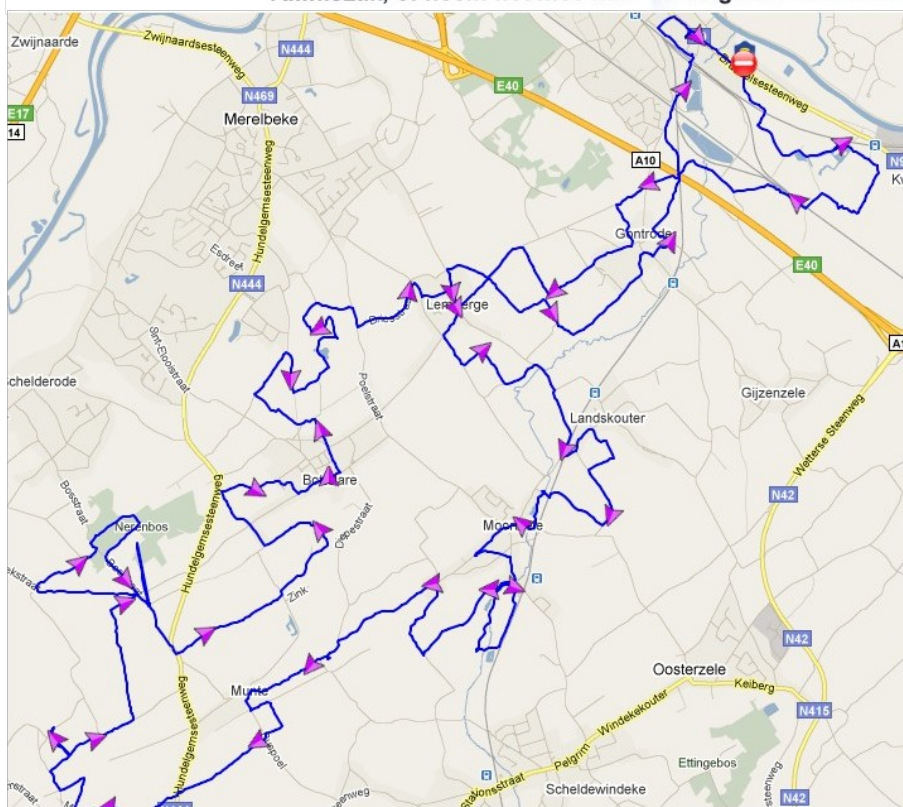
Controle	Plaats	Afgelegde km	Naar volgende controle	Nog te doen	Open vanaf	Sluiting controle	Toegift
1 ^{ste}	Lemberge Basisschool	9,7	6,5	42,3	7.30 uur	17 uur	Rijsttaart
2 ^{de}	Moortsele Rollebaan 55	16,2	5,8	35,8	8.30 uur	11.30 uur	Sportdrank
3 ^{de}	Christophorus Munte	22	5,2	30	9 uur	13 uur	Appel/Water
4 ^{de} Bagage	Makkegem Bakkershof	27,2	5,9	24,8	9.30 uur	14 uur	Pannenkoek
5 ^{de}	Munte Bosstr. nr. 34	33,1	5,5	18,9	10.30 uur	15 uur.	Drinkyoghurt
6 ^{de}	Bottelare Café De Linde	38,6	6,3	13,4	11.15 uur	16 uur	Suikerwafel
7 ^{de}	Lemberge Basisschool	44,9	6,3	7,1	7.30 uur	17 uur	Belegd broodje
8 ^{ste}	Melle Brouwerij Huyghe	51,2	0,8	0,8	7.30 uur	17.45 uur	Delirium Tremens
9 ^{de} EINDE	Melle College Paters Jozefieten	52	-	-	6.45 uur	18 uur	

Nuttige telefoonnummers: Parcours 0472 09 07 54 – Zaal 0475 42 05 12 en 0475 78 11 96

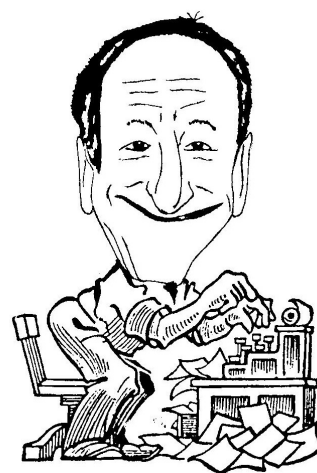
OPGELET: Draag vooral zorg van uw controlekaart! Zij geeft op elke controle recht op uw toegift.

Enkel in de Brouwerij is het aangehecht bonnetje geldig

Gelieve de verpakking van de sportdrank en de drinkyoghurt te deponeren in de daartoe bestemde vuilniszak, of neem het mee naar de volgende controle. Met dank!

De track van deze wandeling

© Michel Christiaens